

مروری بر استانداردهای جدید جهانی حسابرسی داخلی: ۲۰۲۴

محمد غوامی کناری

مروری بر استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی: ویرایش ۲۰۲۴

در این مرور کلی، به موضوعهای زیر پرداخته شده است:

- ساختار جدید استانداردهای انجمن حسابرسان داخلی چیست؟
- چه تغییراتی در واژهنامه ایجاد شده است؟
- این تغییرات، چه تاثیری بر حرفه حسابرسی داخلی دارد؟

ساختار جدید استانداردهای انجمن حسابرسان داخلی چیست؟

استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی شامل موارد زیر هستند:

- **۵ حوزه** که در ادامه با آنها دقیقتر آشنا می‌شویم.
- **۱۵ اصل** که تشریح گسترده گروهی از الزامها و ملاحظات مرتبط هستند.
- **۵۲ استاندارد** که هر کدام موارد زیر را در بر می‌گیرند:
 - **الزامها** – رویه‌های اجباری حسابرسی داخلی که با استفاده از واژه «باید» مشخص شده‌اند.
 - **ملاحظات اجرا** – رویه‌های متداول و برجسته که هنگام پیاده‌سازی الزامها باید در نظر گرفته شوند؛ در این بخش‌ها از واژگان «انتظار می‌رود» و «می‌تواند/شاید» استفاده شده است.
 - **نمونه‌هایی از شواهد انطباق** – راه‌های بازنمود پیاده‌سازی الزامهای استانداردها.

ویژگی‌های دیگر استانداردهای جهانی شامل موارد زیر است:

- **بخش اصول بنیادین** – بخشی مقدماتی که ساختار، کاربرد و نحوه استفاده از استانداردها را تشریح کرده و همچنین، نگاهی کلی به فرایند تدوین استاندارد و ارتباط میان حسابرسی داخلی و منافع عمومی می‌اندازد.
- **واژهنامه** – تعاریف واژه‌ها/اصطلاحات کلیدی که در سراسر استانداردها استفاده شده‌اند.
- **یک بخش ویژه** – این بخش با عنوان «به‌کارگیری استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی در بخش عمومی» پس از حوزه پنجم می‌آید و راهبردهایی را برای انطباق با شرایط خاص حسابرسی داخلی در بخش عمومی ارائه می‌دهد.

چه تغییراتی در واژهنامه ایجاد شده است؟

فرایند به‌روزرسانی واژهنامه شامل بررسی هر واژه از منظر ارتباط/مربوط بودن و مقایسه با سایر چارچوب‌ها و استانداردها، نظرسنجی‌های اولیه و بررسی هزاران نظر عمومی بوده است.

چند نکته شایان توجه است:

- برخی واژه‌ها، حذف و واژه‌های جدیدی اضافه شده‌اند.
- **۳۲** واژه و تعریف جدید به استانداردهای ۲۰۲۴ اضافه شده‌اند (مانند: فعالیت مورد بررسی، اطمینان بخشی، شایستگی).

- ۱۳ واژه از واژه‌نامه استانداردهای ۲۰۱۷ حذف شده‌اند (مانند: ارزش‌افزایی، کنترل کافی، راهبری فناوری اطلاعات، اظهارنظر کلی). سند کامل مقایسه واژه‌نامه را می‌توان در پیوند زیر یافت:
<https://www.theiia.org/globalassets/site/standards/glossary-comparison-2024-global-internal-audit-standards-to-2017-standards.pdf>
- واژه‌نامه به درک بهتر حسابرسان داخلی پیرامون استانداردها کمک می‌کند، اما به معنای محدودسازی استفاده از واژه‌های دیگر نیست. در عمل، استفاده از واژگان مختلف برای مفاهیم مشابه قابل قبول است.

این تغییرات، چه تاثیری بر حرفه حسابرسی داخلی دارد؟

حوزه اول - هدف حسابرسی داخلی

«هدف حسابرسی داخلی»، خلاصه‌ای شفاف از ماهیت حسابرسی داخلی برای انتقال ساده به ذینفعان است. آن را می‌توان «ارائه فوری (آسانسوری)» خواند. این حوزه با بیانیه هدف آغاز می‌شود: «حسابرسی داخلی از طریق ارائه اطمینان‌بخشی، مشورت، آگاهی‌بخشی و آینده‌نگری مستقلانه، مبتنی بر ریسک و بی‌طرفانه به هیئت و مدیریت، سازمان را برای ایجاد، حفظ و ارتقای ارزش، توانمند می‌سازد.»

بیانیه هدف، مولفه‌های «تعریف کنونی حسابرسی داخلی» و «ماموریت حسابرسی داخلی» را ترکیب می‌کند و فهرستی از مزایای حاصل از حسابرسی داخلی را نیز در بر می‌گیرد. حسابرسی داخلی موجب ارتقای این جنبه‌ها و توانمندی‌های سازمان می‌شود. همچنین، بیانیه هدف شامل فهرستی از شرایط ضروری برای بهینه‌سازی مزایای حاصل از حسابرسی داخلی است.

حوزه دوم - اخلاق و حرفه‌ای‌گری

این حوزه، «آیین رفتار حرفه‌ای» موجود و آنچه در استانداردهای ۲۰۱۷ با عنوان «استانداردهای ویژگی» شناخته می‌شد - به‌خصوص بی‌طرفی، شایستگی و مراقبت حرفه‌ای - را در خود جای داده و جایگزین آن‌ها شده تا از تکرار جلوگیری شود.

حوزه سوم - راهبری واحد حسابرسی داخلی

حوزه سوم، استانداردهای مرتبط با رابطه بین مدیر ارشد حسابرسی داخلی، هیئت و مدیریت ارشد در زمینه راهبری واحد حسابرسی داخلی را کنار هم قرار داده است. بسیاری از این استانداردها و مفاهیم در نسخه ۲۰۱۷ نیز وجود داشتند، اما اکنون جزئیات صریح‌تر و مستقیم‌تری به آن‌ها افزوده شده تا اهمیت ایجاد و حمایت از سند ماموریت (شامل اختیار، نقش و مسئولیت‌ها)، استقلال و نظارت بر واحد حسابرسی داخلی بیشتر مورد تاکید قرار گیرد.

اگرچه مسئولیت‌های این حوزه متوجه مدیر ارشد حسابرسی داخلی است، اما ترتیبات صحیح راهبری با حمایت از سوی هیئت و مدیریت ارشد، برای اثربخشی واحد حسابرسی داخلی و تحقق هدف آن (حوزه اول) ضروری است.

اکنون، این حوزه علاوه بر اصول و استانداردها، شرایط ضروری نیز دارد — مواردی که به‌صورت مستقیم خطاب به هیئت و مدیریت ارشد بیان می‌شوند. این شرایط ضروری، در کنار الزام‌های مربوط به مدیر ارشد حسابرسی، شالوده لازم برای اثربخشی واحد حسابرسی داخلی را ایجاد می‌کنند.

حوزه چهارم - مدیریت واحد حسابرسی داخلی

در حوزه چهارم، تمام اصول و استانداردها متوجه مدیر ارشد حسابرسی داخلی هستند؛ مفهومی که در واژه‌نامه و مقدمه این حوزه به‌عنوان نقش رهبری تعریف شده که مسئول مدیریت اثربخش تمامی جنبه‌های واحد حسابرسی داخلی است. البته عنوان شغلی یا مسئولیت‌ها ممکن است در سازمان‌های مختلف، متفاوت باشد.

استانداردهای این حوزه، «برنامه‌ریزی راهبردی»، «مدیریت منابع»، «ارتباط اثربخش با ذینفعان» و «بهبود کیفیت واحد حسابرسی داخلی» را پوشش می‌دهند.

حوزه پنجم - اجرای خدمات حسابرسی داخلی

حوزه پنجم دربرگیرنده استانداردهای مربوط به برنامه‌ریزی، اجرا، و اطلاع‌رسانی/گزارش نتایج پروژه‌های حسابرسی است. استانداردها، الزام‌ها و ملاحظات اجرای این حوزه هم برای خدمات اطمینان‌بخشی و هم برای خدمات مشورتی قابل‌اجرا هستند، مگر آنکه در استاندارد خاص خلاف آن ذکر شده باشد. هدف از این رویکرد، ارائه چارچوبی عمومی و منسجم برای مدیریت پروژه بوده که اجزای کلیدی برنامه‌ریزی، اجرا و اطلاع‌رسانی/گزارشگری هر یک را مشخص کند.

اگرچه استانداردهای مجزایی برای خدمات اطمینان‌بخشی و مشورتی تعریف نشده‌اند، کارگروه هیئت استانداردها در سراسر حوزه پنجم، عباراتی را اصلاح یا اضافه کرده تا مشخص کند در چه مواردی، الزام‌ها ممکن است برای خدمات مشورتی کاربرد نداشته باشند.

اصول حوزه پنجم، «برنامه‌ریزی پروژه حسابرسی»، «اجرای پروژه حسابرسی»، «تدوین و گزارش یافته‌ها»، «تهیه پیشنهادات و/یا برنامه‌های اقدام عملی» و «پیگیری اقدام‌های اصلاحی مدیریت» را پوشش می‌دهند.